

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Saavutettavuussuunnitelma

Kaakkois-Suomen
Ammattikorkeakoulu Oy

Ohjeen nimi	Saavutettavuussuunnitelma		
Vastuhenkilö	Vappu Kunnaala-Hyrkki		
Voimaantulo	xx.xx.2020	Päätös	Johtoryhmä
Päivitetty	28.08.2024	Päätös	Johtoryhmä
Päivitetty		Päätös	
Päivitetty		Päätös	

SISÄLLYSLUETTELO

1	SAAVUTETTAVUUDEN KEHITTÄMINEN XAMKISSA	1
1.1	Organisoituminen	1
1.2	Saavutettavuuden määritelmä	1
1.3	Saavutettavuussuunnitelma	1
2	ARVOT, ASEENTEET JA TOIMINTAKULTTUURI	2
2.1	Kriteerit	3
2.2	Toimenpide-ehdotukset ja seuranta	5
3	JOHTAMINEN	5
3.1	Kriteerit	5
3.2	Toimenpide-ehdotukset ja seuranta	6
4	FYYSINEN YMPÄRISTÖ	6
4.1	Kriteerit	7
4.2	Toimenpide-ehdotukset ja seuranta	8
5	DIGITAALINEN SAAVUTETTAVUUS	8
5.1	Kriteerit	10
5.2	Toimenpide-ehdotukset ja seuranta	11
6	OPETUS JA OPPIMINEN	11
6.1	Kriteerit	12
6.2	Toimenpide-ehdotukset ja seuranta	13
7	TUKI JA OHJAUS	14
7.1	Kriteerit	14
7.2	Toimenpide-ehdotukset ja seuranta	16
8	VIESTINTÄ	16
8.1	Kriteerit	17
8.2	Toimenpide-ehdotukset ja seuranta	18
9	OPISKELIJAVALINNAT	18
9.1	Kriteerit	19
9.2	Toimenpide-ehdotukset ja seuranta	20

1 SAAVUTETTAVUUDEN KEHITTÄMINEN XAMKISSA

1.1 Organisoituminen

Xamkissa saavutettavuuden kehittämistyötä ohjaa saavutettavuustyöryhmä. Työryhmässä on monialainen ja siinä on jäseniä laajasti eri yksiköistä sekä opiskelijaedustaja opiskelijakunta Kaakosta. Työryhmässä on osaamista sekä digitaalisen, pedagogisen ja fyysisen saavutettavuuden aloilta. Xamkilla on myös saavutettavuusyhteyshenkilö, joka toimii matalan kynnyksen yhteyshenkilönä saavutettavuuteen liittyvissä kysymyksissä.

Opetuksen saavutettavuuden tukena on erityisopettajia, jotka vahvistavat henkilökunnan osaamista opiskelijoiden moninaisuuden huomioimisessa opetuksessa. Lisäksi yksilöllisiä opetusjärjestelyjä ja oppimisen tukea kehitetään joustaviksi ja vastaamaan opiskelijoiden tarpeita mahdollisimman hyvin.

Xamkissa palautetta ja kehitysehdotuksia liittyen saavutettavuuteen voivat ehdottaa kaikki xamkilaiset, opiskelijat ja henkilökunta. Kehitysehdotuksia voi lähettää joko suoraan saavutettavuustyöryhmälle, opiskelijakunta Kaakolle tai poikkeamaraportointijärjestelmä Falconyn kautta.

1.2 Saavutettavuuden määritelmä

Xamkissa saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, miten:

- korkeakoulun tilat
- sähköiset järjestelmät
- oppimisympäristöt
- opetusmenetelmät ja oppimateriaalit sekä
- asenneilmapiiri

mahdollistavat henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan monenlaisten sekä erilaisissa elämäntilanteissa elävien henkilöiden osallisuuden ja yhdenvertaisuuden.

1.3 Saavutettavuussuunnitelma

Saavutettavuussuunnitelma on tehty Xamkin sisäiseen käyttöön. Suunnitelman runkona käytetään valtakunnallisen OHO-hankkeen laatimaa saavutettavuuskriteeristöä. Kriteeristö ja tietoa hankkeesta löytyy verkosta www.esok.fi/oho-hanke -sivulta. Saavutettavuuskriteeristö on väline korkeakoulun saavutettavuuden arviointiin. Sen tavoitteena on tukea ja edistää korkeakoulun saavutettavuutta sekä varmistaa, että saavutettavuus toteutuu koulutusalaista, paikkakunnasta tai eri yksilöiden elämäntilanteista

riippumatta. Saavutettavuuskriteeristö on konkreettinen työkalu korkeakoulujen saavutettavuuden edistämiseen sekä laadulliseen kehittämiseen. Kriteerit auttavat tarkastelemaan saavutettavuutta ja esteettömyyttä kriittisesti sekä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin saavutettavuuden edistämiseksi. Kriteeristön avulla löydetään kehittämiskohteiden rinnalla myös ne osa-alueet, joissa saavutettavuus on hyvin hoidettu.

Saavutettavuussuunnitelma päivitetään neljän vuoden välein ja samalla arvioidaan saavutettavuuden toteutumista ja määritellään toimenpiteet seuraavalle kaudelle. Saavutettavuuden arvioinnin aikana huolehditaan siitä, että kuullaan opiskelijoiden, henkilöstön sekä johdon edustajien näkökulmia. Suunnitelman seuranta, arviointi ja päivittäminen kuuluvat saavutettavuustyöryhmän tehtäviin.

Kriteeristössä saavutettavuutta tarkastellaan seuraavien kahdeksan osa-alueen kautta:

- Arvot, asenteet ja toimintakulttuuri
- Johtaminen
- Fyysinen ympäristö
- Digitaalinen saavutettavuus
- Opetus ja oppiminen
- Tuki ja ohjaus
- Viestintä
- Opiskelijavalinnat

Mikäli jossakin osa-alueessa havaitaan puutteita, arvioinnin yhteydessä tehdään konkreettinen kehittämissuunnitelma. On kuitenkin huomioitava, että osa suunnitelmassa esitetyistä toimenpiteistä on toteutettavissa nopeasti ilman kustannuksia esimerkiksi luomalla uusi käytäntö. Osa taas vaatii budjetoitua ja pitkäjänteistä suunnittelua.

Tässä saavutettavuussuunnitelmassa opiskelijalla tarkoitetaan pääsääntöisesti tutkinto-opiskelijaa ja useissa tapauksissa myös avoimen AMK:n polkuopiskelijaa. Mikäli jokin osa-alue koskee myös avoimen AMK:n muitakin kuin polkuopiskelijoita, siitä on mainittu suunnitelmassa erikseen.

2 ARVOT, ASEENTEET JA TOIMINTAKULTTUURI

Xamkissa kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella ja tehdä töitä. Asenneilmapiirin saavutettavuuteen vaikuttaa se, että ketään ei syrjitä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, perhesuhteiden, terveydentilan, vamman, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Sosiaalista saavutettavuutta edistetään yhteisöllisyyttä lisäämällä.

Xamkin strategisena tavoitteena on, että kohtelemme kaikkia tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti, sekä pidämme huolta siitä, että opiskelussa ja työssä on hyvä olla. Xamkin eettiset periaatteet, jotka ohjaavat kaikkia xamkilaisia ja Xamkin toimintoja edellyttävät, että Xamkissa kohdellaan kaikkia kunnioittavasti sekä edistetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta eikä hyväksytä epäasiallista kohtelua. Eettisiin periaatteisiin kuuluvat myös hyvän työyhteisön sekä avoimen keskustelukulttuurin ylläpito, laadukas viestintä ja vuorovaikutustaidot sekä esteettömyydestä ja saavutettavuudesta huolehtiminen.

Ihmisten välinen vuorovaikutus on välttämätöntä yhteisön toimivuuden takaamiseksi. Siihen kuuluu erilaisuuden kohtaaminen ja monenlaiset näkemyserot sekä niiden hyväksyminen ja kunnioittaminen. Yhdenvertaista ja kannustavaa toimintakulttuuria toteutetaan yhdessä kaikkien asianosaisten kesken. Avoin keskustelu vahvistaa asenteita ja osaamista, jotka auttavat parantamaan opiskelua, tutkimusta ja palveluita. Toimintakulttuuri muovautuu yhteisön vuorovaikutuksesta. Saavutettavassa ja esteettömässä toimintakulttuurissa huomioidaan yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, tasa-arvo ja osallisuus.

On tärkeää, että saavutettavuus sitoutetaan ja sisällytetään luontevaksi osaksi Xamkin arkea. Tämä edellyttää henkilöstön ja opiskelijoiden aktiivista osallistumista, johdon sitoutumista, strategista suunnittelua ja riittäviä voimavaroja.

2.1 Kriteerit

- Korkeakoulun ilmapiiri tukee yhdenvertaisuutta
  - Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyiden tulosten perusteella opiskelijat ja henkilöstö kokevat pääosin, että yhdenvertaisuus toteutuu Xamkissa hyvin.
  - Eettiset periaatteet sekä turvallisemman tilan periaatteet tukevat yhdenvertaisen ja syrjimättömän asenneilmapiirin muodostumista sekä lisäävät opiskelijoiden ja henkilöstön turvallisuuden tunnetta.
- Korkeakoulussa tuetaan ja edistetään yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta
  - Yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä viestitään Xamkissa säännöllisesti sekä opiskelijoille että henkilökunnalle.
  - Säännöllisin väliajoin järjestetään koulutuksia, joiden tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta.
  - Kehityskohteita kartoitetaan säännöllisten opiskelija- ja henkilöstökyselyiden avulla.
  - Xamkilla on nimetyt yhteyshenkilöt opiskelijakunta Kaakossa sekä henkilöstön joukossa, joihin voi ottaa yhteyttä häirintätapauksissa.
  - Xamkin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusyhteyshenkilöön voi ottaa yhteyttä kaikissa yhdenvertaisuuteen liittyvissä kysymyksissä

- Xamkilla on määritellyt menettelytavat häirinnästä, syrjinnästä ja epäasiallisesta käytöksestä raportointiin ja näistä viestitään säännöllisesti.
- Opiskelijoiden yksilöllisyys ja moninaisuus otetaan huomioon ja opiskelijoista välitetään
  - Xamkissa laadukkaat ohjaus- ja tukipalvelut tukevat oppimista ja opintojen etenemistä.
  - Xamkissa tarjotaan opiskelijoille joustavia opiskelumahdollisuuksia ja ohjaamme ja tuetaan opiskelijoita koko opintojen ajan.
  - Xamkissa voi valita erilaisia oppimisympäristöjä oman elämäntilanteen mukaan.
  - Jos opiskelijalla on tarvetta yksilölliseen tukeen esimerkiksi oppimisen vaikeuksien vuoksi tai hänellä on jokin opiskeluun vaikuttava sairaus tai vamma, hän voi hakea yksilöllisiä opetusjärjestelyjä. Yksilöllisillä opetusjärjestelyillä pyritään takaamaan opiskelijoiden yhdenvertaisuus siinä määrin kuin se kohtuullisin toimin on mahdollista.
  - Xamk tarjoaa kattavat ja monipuoliset opiskeluhyvinvoinnin palvelut kaikilla kampuksilla. Opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia ja opiskelukykyä tukevat erityisopettajat, opintopsykologi, opiskeluhyvinvoinnin asiantuntija ja liikuntapalvelut.
- Opiskelijat voivat vaikuttaa omaan opiskeluunsa sekä oman korkeakoulunsa opetukseen ja toimintaan
  - Opiskelijoita otetaan mukaan koulutuksen kehittämiseen yhteisissä kehittämisfoorumeissa (Kefo).
  - Xamkin laatujohtamisen mukaan opiskelijakunta vastaa opiskelijoiden osallistumisesta Xamkin kehittämistyöhön. Opiskelijoiden edustajat on nimetty muun muassa Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy:n hallitukseen, eri työryhmiin ja kehittämisfoorumeihin.
- Opiskelijoiden ja henkilöstön mielipidettä kuunnellaan ja heitä kannustetaan aktiivisuuteen
  - Opiskelijoiden ja henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksista on huolehdittu pyrkimällä kehittämään työryhmiä monimuotoisempaan suuntaan ja varmistamalla opiskelijaedustajan mukana olo. Opiskelijakunta Kaakon kanssa pyritään tekemään tiivistä yhteistyötä.
  - Opiskelijoilta ja henkilöstöltä kysytään kommentteja myös suoraan, mikäli se on mahdollista.
  - Opiskelijoiden ja henkilöstön osallistuminen esimerkiksi vastuullisuusohjelman, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman sekä saavutettavuussuunnitelman laadintaan on kirjattu ohjelmien sisältöön.
- Saavutettavuudesta ja esteettömyydestä käydään keskustelua korkeakoulussa
  - Kehittämällä vuorovaikutusta ja kannustamalla avoimeen keskustelukuluttuuriin, saavutetaan tila, jossa opiskelijoiden ja henkilöstön on helppo ottaa esille saavutettavuuteen liittyviä asioita.
  - Palautetta ja kehitysehdotuksia saa antaa myös anonymisti poikkeamaraportointijärjestelmän kautta.

2.2 Toimenpide-ehdotukset ja seuranta

Opiskelijoiden, mukaan lukien avoimen AMK:n opiskelijat, ja henkilöstön kokemuksia yhdenvertaisuuden toteutumisesta Xamkissa kartoitetaan kahden vuoden välein toteutettavilla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyillä.

Monimuotoisuuslauseke rekrytinnissa osoittaisi, että Xamkin toimintakulttuuri on kaikille avoin ja asenneilmapiiri kutsuva kaikenlaisille ihmisille ominaisuuksista tai taustasta riippumatta. Monimuotoisuuslauseke pyritään ottamaan käyttöön mahdollisimman pian.

Jatkossa pyritään varmistamaan, että eri henkilöstö- ja opiskelijaryhmien näkemykset otetaan huomioon kehitystyössä. Erilaisia ryhmiä ovat mm. tukea tarvitsevat, eri elämäntilanteissa olevat sekä erilaisiin vähemmistöihin kuuluvat.

Pyritään integroimaan saavutettavuus osaksi kaikkien toimintojen suunnittelua, toteuttamista, arviointia ja kehittämistä, jotta saavutettavuuden toteutuminen varmistuu kaikissa Xamkin toiminnoissa.

3 JOHTAMINEN

Olennainen osa saavutettavuutta on korkeakoulun johtaminen. Jos saavutettavuuteen ei sitouduta johtamisen kaikilla tasoilla, jää saavutettavuuden toteutuminen helposti esimerkiksi yksittäisten henkilöstön jäsenien oman aktiivisuuden varaan. Kun korkeakoulun johtamisessa on huomioitu saavutettavuus, on sillä usein myös näyttöjä pitkäjänteisestä ja tuloksellisesta kehittämistyöstä. Nämä kehittämistoimet tuottavat erityistä lisäarvoa korkeakoululle, sidosryhmille tai molemmille. Lisäksi korkeakoulu pystyy osoittamaan vakuuttavia esimerkkejä onnistuneista kehittämistoimista. Johtamisen sitoutumista saavutettavuuteen voidaan arvioida sekä strategisella tasolla että arjen toiminnan tasolla.

3.1 Kriteerit

- Korkeakoulun johto on virallisella tasolla sitoutunut edistämään saavutettavaa korkeakoulutusta
  - Saavutettavuus sisältyy Xamkin strategiaan osana tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Saavutettavuudesta ja esteettömyydestä huolehtiminen kuuluu myös Xamkin eettisiin periaatteisiin.
  - Xamkilla on oma saavutettavuussuunnitelma ja Xamkissa toteutetaan säännöllisesti saavutettavuusarviointia

- Xamkilla on oma saavutettavuusyhteyshenkilö ja lisäksi saavutettavuustyöryhmä, joka vastaa saavutettavuuden kehittämisestä korkeakoulussa ja jossa on jäsenenä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajia sekä johdon edustaja.
- Korkeakoulun johto on sitoutunut edistämään saavutettavuutta käytännössä
  - Xamkin saavutettavuussuunnitelma, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä eettiset periaatteet ovat johdon läpikäymiä ja hyväksymiä.
  - Osana Xamkin vastuullisuusperehdytystä henkilökunnalle annetaan tieto Xamkin saavutettavuussuunnitelmasta sekä muista saavutettavuuteen liittyvistä tavoitteista.
  - Henkilöstölle tarjotaan koulutusta saavutettavuuteen liittyen.
  - Saavutettavuuteen ja yhdenvertaisuuteen liittyvää palautetta kerätään säännöllisesti kyselyiden avulla.
- Korkeakoulun käytännöt ovat läpinäkyviä ja avoimia
  - Korkeakoulussa toimitaan käytännössä strategioiden ja eettisten periaatteiden mukaisesti. Tätä tukemaan on luotu myös turvallisemman tilan periaatteet.
  - Opiskelijoille ja henkilökunnalle viestitään selkeästi olennaiset ohjeistukset ja prosessit.

3.2 Toimenpide-ehdotukset ja seuranta

Xamkissa saavutettavuudesta viestitään sisäisesti henkilöstölle ja opiskelijoille. Yhdenvertaisuudesta viestitään myös ulkoisesti sidosryhmille osana korkeakoulun viestintää ja markkinointia. Seuraavaksi tarpeen on integroida myös saavutettavuus osaksi ulkoista viestintää esimerkiksi Xamkin uusille verkkosivuille tuotetaan tietoa kampusten fyysisestä saavutettavuudesta.

Hankintoja varten ollaan luomassa Xamkin oma Code of Conduct. Tarkistetaan, onko mahdollista ottaa saavutettavuus huomioon näissä hankintaohjeissa.

4 FYYSINEN YMPÄRISTÖ

Saavutettavuuden yksi osa-alue on tilojen saavutettavuus, eli rakennusten, piha-alueiden ja muiden tilojen esteettömyys. Esteettömyys -termi on tilojen osalta saavutettavuus -termiä yleisemmin käytössä, myös tässä käytetään molempia termejä. Fyysistä saavutettavuutta voi ja kannattaa tarkastella monesta eri näkökulmasta.

- Liikkumisympäristön fyysinen esteettömyys
  - Fyysistä ympäristöä on rakennettu tai muokattu siten, että henkilö, jonka on vaikea liikkua tai joka käyttää apuvälineitä liikkuessaan, pystyy kulkemaan tiloissa. Apuna tässä ovat esimerkiksi sähköovet, luiskat, hissit ja muut vastaavat ratkaisut.

- Aistiesteettömyys
  - Tällä tarkoitetaan pääasiassa näkemis- ja kuulemisympäristön muodostavaa toiminnallista kokonaisuutta. Tähän liittyviä seikkoja ovat mm. valaistus, värintoisto, tummuuskontrastien huomioiminen, materiaalikontrastit, hyvä akustiikka, toimiva äänentoisto sekä kuulemisen apuvälineet.
- Ymmärtämisen esteettömyys
  - Tällä tarkoitetaan helposti hahmotettavia tiloja ja selkeitä sekä yksiselitteisiä ratkaisuja, esimerkiksi symboleiden hyödyntämistä opasteissa.

Tärkeä fyysisen ympäristön saavutettavuuden mittari on myös *terve sisäilma*. Korkeakoulujen fyysinen saavutettavuus on määritelty ja ohjeistettu laissa ja asetuksissa, esimerkiksi Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä ja ympäristöministeriön ohje rakennuksen esteettömyydestä.

Xamkin tilat sijaitsevat pääsääntöisesti kampuksilla Kotkassa, Kouvolassa, Mikkelissä ja Savonlinnassa. Kampukset ovat keskenään erilaisia ja esimerkiksi Kouvolan ja Mikkelin kampukset sijaitsevat vanhoilla kasarmialueilla, ja tiloja on useassa eri rakennuksessa. Vanhimmat rakennukset ovat 1800-luvun lopusta ja uusimmat ammattikorkeakoulun tarpeisiin rakennettuja 2000-luvulla. Tästä johtuen osa tiloista on hyvin saavutettavia, osa ei. Xamkin tilojen saavutettavuutta ei ole kokonaisuutena selvitetty, eikä yksityiskohtaista tietoa ole tällä hetkellä saatavilla, sisäisesti tai ulkoisille asiakkaille.

4.1 Kriteerit

- Korkeakoulun fyysinen ympäristö (ulkotilat, rakennukset, tilat ja kalustus) on saavutettava ja esteetön
  - Xamkissa pyritään jatkuvasti seuraamaan fyysisen ympäristön saavutettavuutta. Tarvittavia muutoksia tai korjauksia toteutetaan sitä mukaan, kun niitä ilmenee tai niistä ilmoitetaan.
  - Xamkin kaikilla pysäköintialueilla on pysäköintipaikat liikuntaesteisille.
  - Xamkin kaikki kampukset ovat saavutettavia kävellen, pyörällä, pyörätuolilla, autolla tai julkisilla kulkuvälineillä.
  - Rakennusten sisäänkäynnit ovat esteettömiä. Mahdolliset puutteet pyritään korjaamaan välittömästi.
  - Osa rakennusten luokkatiloista ei ole saavutettavissa esimerkiksi pyörätuolilla. Liikuntarajoitteisten opiskelijoiden tarpeet pyritään ottamaan huomioon opetustiloja suunniteltaessa ja varattaessa.
  - Opastusta kampusten tiloista toteutetaan monin tavoin (esim. virtuaaliopastus xamk.fi-sivuilla).

- Rakennuksessa on sen koko huomioon ottaen riittävä määrä eri puolille rakennusta sijoitettuja, esteettömiä sekä sukupuolineutraaleja wc-tiloja.
- Tieto korkeakoulun fyysisen ympäristön saavutettavuudesta löytyy julkisilta verkkosivuilta
  - Tällä hetkellä esteettömyystiedot ovat Xamkin sisäisessä intrassa.
  - Liikuntarajoitteisten autopaikkojen tiedot löytyvät Autoliiton sovelluksesta.
- Korkeakoululla on käytännöt, joilla varmistetaan, että henkilöstö tietää opetus- ja muiden tilojen esteettömyydestä sekä sijainnista
  - Tällä hetkellä esteettömyystiedot ovat Xamkin sisäisessä intrassa.
  - Henkilöstölle tarjotaan koulutuksia saavutettavuuteen liittyen.
- Fyysinen esteettömyys otetaan huomioon korkeakoulun pelastussuunnitelmissa
  - Xamkin pelastussuunnitelmiin liittyvissä toimintaohjeissa on huomioitu liikuntarajoitteisten avustaminen hätätilanteissa.

4.2 Toimenpide-ehdotukset ja seuranta

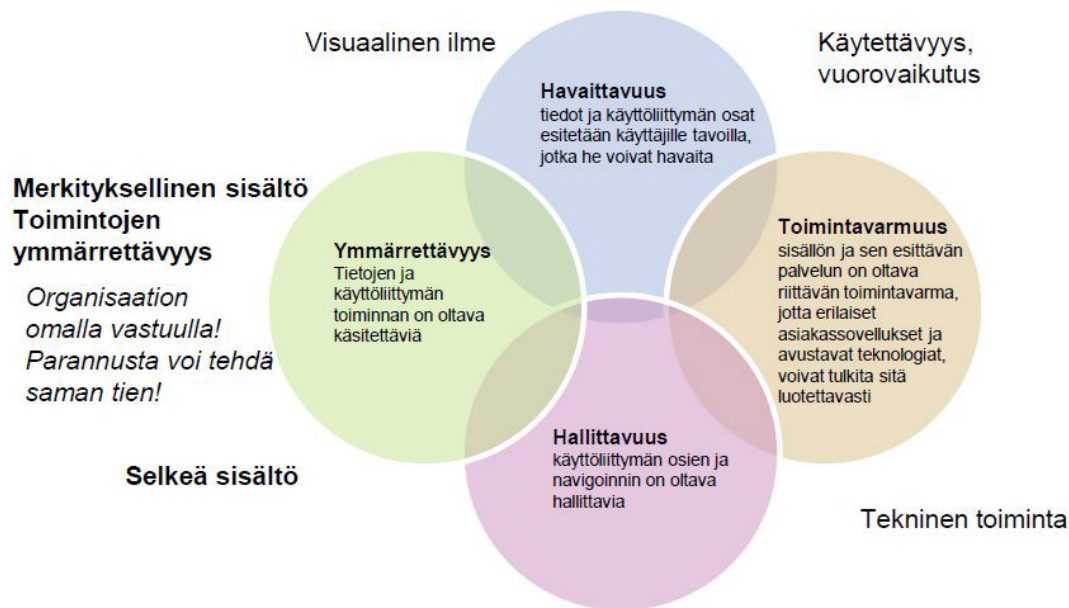
Tavoitteena on, että Xamkin fyysinen ympäristö on saavutettava ja esteetön. Lisäksi tavoitteena on, että saavutettavista tiloista viestitään eri kohderyhmille. Koska kokonaiskäsitystä tilojen saavutettavuudesta ei Xamkin osalta ole, on syytä tehdä fyysisen ympäristön ja tilojen esteettömyyskartoitus. Kartoituksessa arvioidaan, kuinka esteettömiä Xamkin kampukset ja muut toimipisteet ovat. Siinä otetaan huomioon esteettömyyden eri osa-alueet (liikkumisen, näkemisen, kuulemisen ja ymmärtämisen esteettömyys).

Tilojen kehittämisen kanssa rinnakkain on syytä parantaa niistä viestimistä. Ensisijainen paikka esteettömien tilojen viestintään ovat Xamkin ulkoiset verkkosivut. Tällä hetkellä saavutettavuuden ulkoisessa viestinnässä on suuria puutteita. Esteettömyyskartoituksen toteutumisen jälkeen onkin syytä jakaa tietoa kattavasti ja saavutettavasti kaikilta kampuksilta. Esteettömyystiedot koostetaan Xamkin uusille verkkosivuille. Tämän lisäksi on tarpeellista tehostaa esteettömyydestä viestimistä myös henkilöstölle. Selvitetään myös mahdollisuutta lisätä tilavarausjärjestelmään kuvaukset kyseisen tilan esteettömyydestä.

5 DIGITAALINEN SAAVUTETTAVUUS

Laissa digitaalisten palvelujen tarjoamisesta säädetään verkkosivujen ja mobiilisovellusten saavutettavuudelle asetetuista minimitaso vaatimuksista, saavutettavuuden toteutumisen valvonnasta ja viranomaisten velvoitteista liittyen digitaalisten palvelujen järjestämiseen yleisölle. Digitaalinen saavutettavuus koskee esimerkiksi korkeakoulun sähköisiä alustoja, sivustoja ja materiaaleja. Niinpä digitaalisuus on näkyvä osa saavutettavuutta. Saavutettavuus täytyy ottaa huomioon jo digitaalisten järjestelmien tai palvelujen suunnitteluvaiheessa.

Saavutettavuusperiaatteet

Kuva 1. Saavutettavuusperiaatteet digitaalisessa ympäristössä (Voutilainen, T. 2019. Tiedonhallintalaki ja digipalvelulaki. Tiedonhallintalaki, digipalvelulaki, yms. seminaartilaisuus 3.12.2019.).

Xamkin verkkosivut voidaan jakaa ulkoihin [www-sivuihin](http://www.xamk.fi) ([xamk.fi](http://www.xamk.fi); edufication.fi) ja sisäiseen intranettiin. Intranet on saavutettava silloin, kuin siinä on selkeä rakenne ja vain olennainen tieto on helposti saatavissa ja löydettävissä. Saavutettavuutta haittaa se, jos tietoa on liikaa. Saavutettavuuden kannalta oleellista on se, että sivuston hakutoiminto toimii moitteetta, jotta haluttu tieto löytyy helposti.

Hyvään saavutettavuuteen liittyy olennaisesti Xamkin omien laitteiden ja opiskelijoiden laitteiden hyödyntäminen ja yhteen toimivuus. Nykypäivänä monet opiskelijat käyttävät mieluummin omia laitteitaan, ja tämä pitää olla myös mahdollista eri tilanteissa ja eri fyysisissä tiloissa, Xamkin laitevaatimukset huomioon ottaen. Toimiva ja käytettävä digitaalisuus on luonteva osa jokapäiväistä toimintaa. Teknisten laitteet ovat ajanmukaisia, käytettäviä ja langattomia, ja tukea niiden käyttöön on helposti saatavilla. BYOD-periaatetta tuetaan tilojen suunnittelussa mm. riittävien verkkojen ja latauspisteiden kautta.

Xamkin sähköisten järjestelmien saavutettavuudelle on olennaista, että verkkoympäristöissä huomioidaan yhtenäisyys ja johdonmukaisuus. Saavutettavaa ei ole se, jos peruskäyttö on liian monimutkaista, kuten esimerkiksi silloin, jos käytössä on samanaikaisesti useita eri alustoja ja sovelluksia, joihin kaikkiin tulee kirjautua erikseen. Saavutettavuuteen liittyy myös riittävä perehdytys alustojen ja sovellusten käyttöön.

Nykyään täysipainoinen opintoihin osallistuminen vaatii myös monien erilaisten sähköisten järjestelmien, ei-verkko-oppimisympäristöjen, käyttämistä ja helppoa saatavuutta. Näitä ovat esimerkiksi henkilökohtaisen opetussuunnitelman tekeminen, opintasuoritusten rekisteröiminen sekä kurssi- ja tentti-ilmoittautumiset.

Digitaalisten oppimisympäristöjen saavutettavuudella varmistetaan jokaiselle opiskelijalle tasa-arvoinen mahdollisuus opintojensa edistämiseen. Digitaaliset oppimisympäristöt ovat osa opiskelijan arkea, eikä opintojen edistäminen ilman verkkoympäristöjen käyttöä ole mahdollista. Saavutettavuus pitääkin huomioida sekä Xamkin verkko-oppimisympäristöissä, että sinne liitettyssä materiaalissa, kuten teksteissä ja videoissa. Verkkoalustojen saavutettavuuteen ja selkeyteen vaikuttaa paljon myös esimerkiksi yksittäisen opettajan valmiudet ja tavat käyttää alustaa tiedon organisointiin mahdollisimman selkeästi osaksi opetusta. Verkko-oppimisympäristöissä tarvitaan myös yksilöllisten tarpeiden huomioimista. Xamk Learn verkko-oppimisympäristössä on käytössä palautelomake, jonka avulla voi antaa palautetta myös ympäristön saavutettavuuteen liittyvistä asioista. Verkkosisältöjen selkeyteen järjestelmätasolla on pyritty kiinnittämään erityistä huomiota.

5.1 Kriteerit

- Digitaaliset oppimisympäristöt ja opetusmateriaalit ovat saavutettavia
  - Digitaaliset oppimisympäristöt on pyritty rakentamaan selkeiksi ja loogisiksi
  - Digitaaliset oppimisympäristöt on pyritty rakentamaan siten, että ne ovat käytettävissä erilaisilla päätelaitteilla
  - Digitaaliset oppimisympäristöt on pyritty rakentamaan visuaalisuudeltaan saavutettaviksi
- Opetushenkilöstö saa perehdytyksen saavutettavuusvaatimuksista ja heitä tuetaan niiden soveltamisessa käytäntöön
  - Xamkissa on käytössä henkilöstölle suunnattu saavutettavuuteen perehdyttävä itseopiskelukurssi. Lisäksi oppimisympäristössä on saavutettavuuteen liittyviä opettajille suunnattuja ohjeita.
  - E-kampuksen asiantuntijat tarjoavat tukea saavutettavien oppimisympäristöjen laatimiseen
  - Pulsella (avoin AMK ja täydennyskoulutus) on opettajille mallipohja käytettävissä Learn-alustalla
- Opiskelijat saavat riittävän perehdytyksen ja tuen digitaalisten oppimisympäristöjen ja opetusmateriaalien käyttöön
  - Xamk tarjoaa orientaation oppimisympäristöjen käyttöön. Lisäksi esimerkiksi Learn-alustalla on etusivulla ohjeistusta.
  - Xinfo vastaa tarvittaessa opiskelijoiden kysymyksiin liittyen digitaalisten oppimisympäristöjen käyttöön
- Korkeakoulun verkkosisällöt ovat saavutettavia ja niiden käytettävyys on hyvä

- Verkkosisällöt pyritään rakentamaan selkeiksi ja loogisiksi
- Verkkosisällöt ovat sujuvasti käytettävissä erilaisilla päätelaitteilla
- Opiskelijoilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus antaa palautetta digitaalisten oppimisympäristöjen ja verkkosisältöjen saavutettavuudesta, ja palaute on vaikuttavaa
  - Oppimisympäristöt sisältävät palautetoiminnon
  - Palautetta käytetään myös saavutettavuuden kehittämiseen
- Digitaalista saavutettavuutta kehitetään määrätietoisesti
  - Saavutettavuustyöryhmän, joka on perustettu Xamkin johtoryhmän aloitteesta, vastaa digitaalisesta saavutettavuudesta ja sen kehittämisestä
  - Verkkopalveluiden, ohjelmistojen, järjestelmien ja sovellusten hankinnassa on jo suunnitteluvaiheessa otettava huomioon saavutettavuus

5.2 Toimenpide-ehdotukset ja seuranta

Digitaalisen saavutettavuuden edistäminen edellyttää riittävien resurssien varaamista. Myös sisällöntuottajien kouluttamista pitää parantaa. Sisällöntuottajien kouluttamiseksi pohditaan mahdollisuutta luoda ohjeisto saavutettavasta sisällöstä.

Lisätään saavutettavuuden itseopiskelumateriaaleihin tietoa erilaista apuvälinestä, joita voi ottaa käyttöön. Kartoitetaan ja mahdollisuuksien mukaan hankitaan oppimisympäristöjen ja muiden verkkosisältöjen saavutettavuutta tukevia työkaluja. Selvitetään mahdollisuuksia lisätä oppimisympäristöjen toimivuutta myös mobiililaitteilla.

6 OPETUS JA OPPIMINEN

Saavutettavuus opetuksessa ja oppimisessa tarkoittaa sitä, että opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijoiden moninaisuus. Opetuksen pedagogisten ratkaisujen tulisi tukea mahdollisimman monenlaisten opiskelijoiden mahdollisuuksia osallistua opetukseen, oppia ja osoittaa omaa osaamistaan. Tämä voi vaatia erilaisten tehtävien ja opetustyylien yhdistelyä. Xamkissa opetus toteutetaan lähiopetuksena, verkko-opintoina ja monimuoto-opetuksena. Opettaja suunnittelee, toteuttaa ja arvioi pedagogiset ratkaisut pääosin itsenäisesti oman pedagogisen osaamisensa pohjalta. Tällä hetkellä ei ole kattavaa kuvaa siitä, miten opettajat ottavat saavutettavuuden huomioon opetuksessa ja ohjauksessa Xamkissa.

Opetusmateriaalien saavutettavuus edellyttää sen, että ne ovat selkeitä, loogisia ja tiedot löytyvät helposti. Opetusmateriaalien tulisi olla kieleltään selkeitä ja ymmärrettäviä, ja niiden tulisi olla sujuvasti käytettäviä erilaisilla päätteillä, apuvälineillä ja yhteyksillä. Saavutettavuuteen kuuluu myös se, että opiskelijat saavat

riittävän perehdytyksen ja tuen digitaalisten oppimisympäristöjen ja opetusmateriaalien käyttöön. Käytössä olevien oppimateriaalien saavutettavuuteen on kiinnitettävä erityistä huomioita. Tavoitteena on, että käytössä olevat oppimateriaalit ovat saavutettavia. Jokainen opettaja voi vaikuttaa digitaalisen saavutettavuuden toteutumiseen laatiessaan sähköisiä opetusmateriaaleja. Esimerkiksi tekstissä kielen pitää olla ymmärrettävää ja otsikoinnin selkeää. Kuville pitää antaa vaihtoehtoinen kuvaus, ja videot pitää tekstittää. Pdf- ja Word-tiedostoissa pitää huomioida mm. värikontrastit, otsikoinnit ja kuvien vaihtoehtoiset tekstit.

Tilapäisesti ja rajatussa ryhmässä voidaan käyttää opetussisältöjä ja materiaaleja, jotka eivät ole saavutettavuusvaatimusten mukaisia. Tilapäiseksi käytöksi voidaan katsoa esimerkiksi yhden lukukauden mittainen ajanjakso. Uusien sisältöjen ja palvelujen kokeileminen rajatussa ryhmässä on mahdollista. Jos tilapäisesti käytössä ollut sisältö tai -palvelu otetaan pysyvästi käyttöön, sen pitää olla saavutettavuusvaatimusten mukainen.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuus pyritään varmistamaan opintojaksojen pedagogisilla ratkaisulla. Tarvittaessa voidaan sopia yksilöllisistä opetusjärjestelyistä. Yksilöllisillä opetusjärjestelyillä pyritään takaamaan opiskelijoiden yhdenvertaisuus siinä määrin kuin se kohtuullisin toimin on mahdollista. Xamkissa tutkinto- ja polkuopiskelija voi saada yksilöllisiä opetusjärjestelyjä opintoihinsa. Asiantuntija arvioi tuen tarpeen. Opiskelija neuvottelee yksilöllisten opetusjärjestelyjen käytännön toteutuksesta opettajan kanssa.

Saavutettavuus tulee huomioida myös harjoitteluissa sekä opintojen suunnittelussa. Opiskelijoiden kanssa käydään HOPS-keskustelut opintojen alkuvaiheessa, keskivaiheessa ja loppuvaiheessa.

6.1 Kriteerit

- Opetushenkilöstöllä on riittävä osaaminen saavutettavan opetuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen.
  - Xamkissa tarjotaan tukea ja koulutusta henkilöstölle erityisesti verkko-opintojen saavutettavuuteen liittyen.
- Opetuksessa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä.
  - Opetuksessa pyritään ottamaan huomioon erilaiset tavat oppia.
- Oppimisympäristöt ja opetusmateriaalit ovat saavutettavia ja tarkoituksenmukaisia. Oppimisympäristöllä tarkoitetaan fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja digitaalista ympäristöä.
  - Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja toteutuksessa pyritään ottamaan huomioon opiskelijoiden moninaisuus.
  - Xamkissa tuetaan opiskelijoiden osallisuutta sekä edistetään myönteistä oppimisilmapiiriä.

- Opiskelijat saavat tukea opiskelutaitojensa kehittämiseen.
  - Opiskelijat saavat tietoa ja tarvittavaa tukea opiskelutaitojen kehittämiseen koko opintojen ajan (esim. orientaatiokurssit, opiskelutaitokurssit, opintojen aikataulus, opinnäytetyön ohjaus)
- Opiskelijoiden yksilölliset tarpeet otetaan huomioon henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa (HOPS).
  - Henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) laatimiseen saa ohjausta ja tukea, jotta voidaan ottaa huomioon saavutettavuus ja opiskelijoiden yksilölliset tarpeet (esim. perhesuhteisiin, elämäntilanteeseen, kielitaitoon, toimintakykyyn tai oppimiseen liittyvät tarpeet)
  - Erityisopettajat kirjoittavat tarvittaessa yksilöllisten opetusjärjestelyjen suosituksen Peppiin
  - HOPSia päivitetään koko opiskeluajan ohjauskeskusteluissa
  - HOPSia hyödynnetään opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja opiskelijan arvioinnissa
  - YTHS:n erityinen tuki ja opiskeluterveysneuvottelut yhteistyössä Xamkin Opiskeluhyvinvoinnin ja OVA-opettajien kanssa, tarvittaessa johtaa yksilöllistettyyn opintojen etenemisen suunnitelmaan
- Arvioinnissa käytetään monipuolisia ja monenlaisille oppijoille soveltuvia arviointimenetelmiä.
  - Arvioinnissa on mahdollisuus yksilöllisiin järjestelyihin (lisäaika, apuvälineet, rauhallinen tila, suullinen täydentäminen)
  - Arviointikriteerit on kuvattu etukäteen
  - Opiskelijalla on mahdollisuus saada palautetta omasta osaamisestaan
- Saavutettavuus on huomioitu korkeakouluharjoittelussa.
  - Opiskelijan tuen tarpeet huomioidaan harjoittelussa samoin kuin muissakin opinnoissa.
  - Opiskelija itse valitsee omiin osaamistarpeisiin ja muihin lähtökohtiin soveltuvan harjoittelupaikan, tarvittaessa opiskelijaa autetaan sopivan harjoittelupaikan löytymisessä.
  - Opiskelijalta ja työnantajalta kerätään palaute harjoittelun onnistumisesta.

6.2 Toimenpide-ehdotukset ja seuranta

Opetushenkilöstölle tarjotaan tietoa ja koulutusta saavutettavan opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen saavutettavuustyöryhmän sekä erityisopettajien toimesta. Koulutusta tarjotaan esimerkiksi erilaisten webinaarien ja työpajojen avulla sekä myös itsenäisesti suoritettavan koulutuksen avulla. Opetuksen ja opetusmateriaalien saavutettavuuden arviointiin suunnitellaan tarkistuslistaa, jonka avulla on helppo käydä läpi oman opintojakson sisältöä.

Opiskelijoiden opiskelutaitojen arviointiin on luotu kysely. Tämä opiskelutaitoja mittaava itsearviointikysely kehitteillä lukuvuodelle 2024–2025.

7 TUKI JA OHJAUS

Tukea ja ohjausta antavat Xamkissa monet eri tahot kaikilla kampuksilla ja verkossa. Tukea tulee antaa eri tilanteissa ja sen vuoksi tuen tarjoajat vaihtelevat. Tukea ja ohjausta tarjoavat opetushenkilöstön lisäksi mm. opiskeluhyvinvoinnin asiantuntija, opintopsykologi, erityisopettajat, liikuntapalvelut ja opiskelijakunta Kaakon työntekijät ja tutorit. Myös opiskelijavaihdosta ja kirjastopalveluista vastaava henkilökunta sekä opintotoimiston opiskelijapalveluneuvojat ohjaavat ja tukevat opiskelijaa. Myös avoimen AMK:n opiskelijoille (Xamk Pulse) on tarjolla tukea opintoihin. Xamk on tehnyt kampuspaikkakuntien seurakuntien kanssa yhteistyösopimuksen oppilaitospastorin palveluista. Opiskeluterveydenhuollosta vastaa YTHS. Opiskelu- ja hyvinvointitaidoista on tarjolla vapaasti valittavia opintojaksoja. Opiskelijoilla on mahdollisuus liikkua osana opintoja niin liikunnan vapaasti valittavilla opintojaksoilla kuin vapaa-ajan liikuntatoiminnassa. Opiskeluergonomiaa pyritään tukemaan erilaisilla tila- ja kalusteratkaisuilla. Kirjastopalvelujen kautta opiskelija voi hakea oikeutta käyttää Celia-kirjaston palveluja.

Tuella ja ohjauksella mahdollistetaan opintojen sujuminen ja edistetään opiskelijan ja koko korkeakouluyhteisön hyvinvointia. Opiskelijakunta Kaakolla on lisäksi kaikilla kampuksilla oma häirintäyhdyshenkilö ja Xamkilla on myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusyhteyshenkilö, jolle voi ilmoittaa häirinnästä tai syrjinnästä. Näiden lisäksi poikkeamaraportointityökalu Falconyn kautta jokainen opiskelija ja henkilökunnan jäsen voi ilmoittaa kohtaamastaan epäkohdasta.

7.1 Kriteerit

- Opiskelija saa tarvitsemaansa tukea ja ohjausta kaikissa opintojensa vaiheissa.
  - Opintojen ohjausta toteutetaan opiskelijan tarpeen mukaan opiskelun kaikissa vaiheissa.
  - Avoimen AMK:n opintoihin voi varata oman ohjausajan.
  - Ohjausta antavilla henkilöillä on kuhunkin tilanteeseen soveltuva asiantuntemus ja riittävät resurssit.
- Opiskelija saa tukea ja tietoa opintojensa suunnitteluun.
  - Xamkissa on nimetty OVA-opettajat, joilta saa tukea opintojen suunnitteluun
  - Tietoa opintojen suunnitteluun löytyy myös Xamkin intranetistä.
  - Henkilökohtainen opintosuunnitelma HOPS laaditaan opintojen alussa ja sitä päivitetään opintojen ajan.
- Opiskelijalla on mahdollisuus saada yksilöllisiä järjestelyjä koko opiskelujensa ajan.
  - Tietoa saavutettavuudesta ja yksilöllisistä opetusjärjestelyistä saa Xamkin intranetistä. Lisätietoa saa tarvittaessa erityisopettajilta tai saavutettavuusyhteyshenkilöltä, joiden yhteystiedot ovat helposti löydettävissä.

- Opiskelijoille ja opetushenkilöstölle kerrotaan mahdollisuudesta hakea yksilöllisiä opetusjärjestelyjä monikanavaisesti ja säännöllisesti.
  - Yksilölliset opetusjärjestelyt ovat opiskelijakohtaisia ja niitä muokataan opiskelijan tarpeiden mukaan.
  - Opiskelijoilla on mahdollisuus antaa palautetta muun muassa järjestelyjen toteutumisesta Xamkin palautejärjestelmien kautta.
- Opetushenkilöstön ja tukipalveluiden yhteistyö edistää korkeakoulun saavutettavuutta.
  - Tuki- ja ohjauspalvelut on esitelty Xamkin intranetissä ja niistä pyritään tiedottamaan säännöllisesti, jotta opetushenkilöstö tuntisi eri palvelut ja osaisi ohjata opiskelijoita palvelujen piiriin.
  - Opetushenkilöstön perehdytyksessä ohjataan tutustumaan opiskelijoiden ohjaukseen, vaikka henkilö ei toimisikaan opiskelijavastaavana tai muissa ohjaustehtävissä.
  - Opetushenkilöstö ja tukipalvelut pyrkivät toimimaan yhteistyössä opiskelijoiden ja oppijoiden yksilöllisyyden huomioon ottamiseksi.
- Saavutettavuus on huomioitu opiskelijavaihdossa.
  - Saapuvilla vaihto-opiskelijoilla on samat oikeudet ja mahdollisuudet saada tukea ja ohjausta.
  - Lähtevien vaihto-opiskelijoiden kohdalla asiat käsitellään tapauskohtaisesti yksilölliset tarpeet huomioiden.
- Korkeakoulu tarjoaa riittävästi opiskelijoiden hyvinvointia tukevia palveluita.
  - Xamk tarjoaa kattavat ja monipuoliset opiskeluhyvinvoinnin palvelut kaikilla kampuksilla
  - Opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia ja opiskelukykyä tukevat erityisopettajat, opintopsykologi, opiskeluhyvinvoinnin asiantuntija ja liikuntapalvelut.
  - Hyvinvointia tukevissa palveluissa on riittävä määrä henkilöstöä ja yhteyshenkilöinä on nimetyt henkilöt, jotka tuntevat vastuualueensa.
  - Opiskelijoiden hyvinvoinnin palveluissa on huomioitu se, että ne ovat monenlaisten käyttäjäryhmien saavutettavissa.
  - Palvelujen tarkoituksenmukaisuutta, riittävyttä ja laatua seurataan säännöllisesti opiskelijakyselyiden avulla.
- Opiskelijakunta tukee saavutettavuuden edistämistä.
  - Opiskelijakunta Kaakko edistävät omalta osaltaan korkeakoulujen saavutettavuutta, ja opiskelijoilla on mahdollisuus saada tukea edunvalvontaan saavutettavuus- ja yhdenvertaisuusasioissa.
  - Opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua opiskelijakunnan toimintaan, ja niiden toiminnassa otetaan huomioon saavutettavuus ja opiskelijoiden moninaisuus.

- Tutorkoulutuksessa painotetaan saavutettavuutta ja sitä, että ominaisuuksista ja taustasta riippumatta kaikilla täytyy olla mahdollisuus osallistua tutoreiden järjestämiin tapahtumiin ja aktiviteetteihin.
- Saavutettavuus otetaan huomioon kirjaston palveluissa.
  - Saavutettavuus otetaan huomioon kirjaston palveluissa.
  - Kirjaston henkilöstö on perehtynyt saavutettavuuteen ja edistää yhdenvertaisten mahdollisuuksien toteutumista toiminnassaan.
  - Opiskelijalla on mahdollisuus saada saavutettavalla tavalla ohjausta kirjaston tiedonhaun järjestelmien käytössä ja alansa kirjallisuuden etsinnässä. Tiedonhaun ohjaukset toteutetaan Teamsilla ja ne voidaan tarvittaessa tallentaa, jolloin ne ovat opiskelijan katsottavissa ja kuunneltavissa myös jälkepäin. Ohjausten puhe voidaan tarvittaessa tekstittää videoon. Jos opiskelija kertoo hänellä olevan haasteita esim. lukemisen ja kirjoittamisen kanssa tai tarkkaavaisuushäiriötä ja koetamme huomioida asian ohjauksessa.
  - Saavutettavuuteen kiinnitetään huomiota korkeakoulun kirjaston hankinnoissa. Lisäksi pyritään ohjeistamaan aineistojen saavutettavaa käyttöä ohjauksissa ja myös E-aineistoppaassa.
  - Korkeakoulun kirjasto tekee yhteistyötä Celia-kirjaston kanssa.
  - Opiskelijalla on mahdollisuus hyödyntää Celian äänikirjapalveluja.

7.2 Toimenpide-ehdotukset ja seuranta

Yksilöllisten opetusjärjestelyjen toteutumisesta aletaan kerätä säännöllisesti tietoa. Tiedon koostamisesta vastaavat erityisopettajat. Lisäksi selvitetään mahdollisuutta koostaa tarkempi ohje, joka sisältää ohjauksen ja tuen vastualueet ja toimijat.

8 VIESTINTÄ

Toimiva, ymmärrettävä ja saavutettava viestintä on tärkeää kaikille Xamkissa työskenteleville ja opiskeleville sekä ulkopuolisille sidos- ja kohderyhmille. Saavutettava viestintä on sekä sisäistä että ulkoista viestintää. Viestintä- ja markkinointipalvelut vastaavat mm. siitä, että viestinnässä käytetyt kanavat ja keinot ovat toimivia, viestinnän linjaukset on yhdessä sovittu ja xamkilaisten viestintäosaamista kehitetään ja pidetään ajan tasalla. Viestintä- ja markkinointipalveluissa tuotetaan paljon erilaista viestintämateriaalia ja -sisältöä niin markkinointiin, vaikuttamistyöhön kuin sidosryhmäviestintään. Arjen viestintää tekee Xamkissa suuri joukko ihmisiä - käytännössä koko henkilöstö ja osittain myös opiskelijat.

Xamkin viestintää ohjaavat seuraavat periaatteet

- avoimuus
- ymmärrettävyys
- suunnitelmallisuus
- ketteruus

Ymmärrettävyydellä tarkoitetaan, että:

- Olemme viestinnässämme konkreettisia. Kerromme selkeästi ja ymmärrettävästi mitä asiat tarkoittavat.
- Emme käytä vaikeita termejä ja lauserakenteita.
- Olemme innostavia viestinnässämme.
- Otamme huomioon viestinnän saavutettavuuden.
- Otamme viestinnässämme huomioon eri kohderyhmät ja niiden tarpeet.

Xamkilla on käytössä monipuoliset, omat viestintäkanavat ja -foorumit. Monilla kanavilla tavoitamme laajan yleisön ja osa kanavista on tarkoitettu vain xamkilaisten käyttöön. Xamkin sisäiset viestintäkanavat ovat: Lux-intranet; Henkilöstökirje XStream; Henkilöstön infot XPress; sekä Teams-työtilat ja keskustelualueet. Xamkin ulkoiset viestintäkanavat ovat: verkkosivusto: www.xamk.fi; verkkokaupat edufication.fi ja Xamk Pulse (avoin AMK ja täydennyskoulutus), some-kanavat: Facebook, Instagram, LinkedIn, viestipalvelu X, TikTok, Youtube; sähköiset uutiskirjeet eri kohde- ja sidosryhmille (alumnit, potentiaaliset opiskelijat, työelämä, luottamushenkilöt); verkkolehdet: Read ja Next; sekä mediatiedotepalvelu Meltwater.

8.1 Kriteerit

- Korkeakoulun viestintä edistää yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta
  - Korkeakoulun viestintä ottaa huomioon moninaisuuden ja huomioi eri kohderyhmät ja niiden tarpeet.
  - Viestintä on monikanavaista ja saavutettavaa.
  - Viestintä on keskeisiltä sisällöiltään saatavilla sekä suomeksi että englanniksi.
- Korkeakoulun henkilöstön viestintä on saavutettavaa
  - Korkeakoulun viestintä huomioi eri kohderyhmät.
  - Korkeakoulun viestintä on selkeää, ymmärrettävää ja suunnitelmallista.
  - Viestintä pyritään tekemään saavutettavaksi sekä viestintäkanavan että sisällön näkökulmasta.
  - Korkeakoululla on ohjeet ja määritellyt vastuutahot siihen, miten eri kohderyhmille viestitään eri tilanteissa (esim. kriisi- ja poikkeustilaviestintä).
  - Korkeakoulun tapahtumien järjestäjille on olemassa ohjeita inklusiivisen ja saavutettavan tapahtuman toteuttamiseen.

- Saavutettavuus otetaan huomioon verkkosivujen suunnittelussa
  - Verkkosaavutettavuuden lakeihin (saavutettavuusdirektiivi) ja standardeihin on perehdytty ja niiden vaatimuksiin on pyritty vastaamaan.
- Viestinnän strategisessa suunnittelussa ja ohjeistuksessa otetaan huomioon saavutettavuus
  - Korkeakoulun viestintää ohjaavat periaatteet sisältävät myös ymmärrettävyyden periaatteen, jossa huomioidaan viestinnän saavutettavuus sekä eri kohderyhmät ja niiden tarpeet.
  - Viestinnän periaatteet ja ohjeet ovat saatavilla Xamkin intranetissä.
  - Viestinnän ohjeistuksissa on saavutettavuuden lisäksi otettu huomioon toiminnan eettisyys ja intymiteettisuoja.
- Viestintähenkilöstöllä on riittävät resurssit ja voimavarat saavutettavan viestinnän toteuttamiseen ja kehittämiseen
  - Henkilöstön kouluttamiseen saavutettavan viestinnän toteuttamiseksi ei ole vielä mallia olemassa.
- Viestinnän saavutettavuutta arvioidaan ja siitä on mahdollista antaa palautetta
  - Palautetta ja kehitysehdotuksia viestinnän saavutettavuudesta voi antaa vapaasti Xamkin viestintä- ja raportointikanavia pitkin ja viestintää pyritään kehittämään annetun palautteen mukaisesti.

8.2 Toimenpide-ehdotukset ja seuranta

Saavutettavuuden ja ymmärrettävyyden periaate ei aina toteudu, koska sisällöntuottajilla on erilaiset valmiudet suunnitella ja tuottaa saavutettavaa sisältöä. Paljon tehdään kuitenkin oikeita asioita: viestintää suunnitellaan, mietitään eri kohderyhmien tarpeita, vaikeita termejä selitetään ja asioita konkretisoidaan. Erityisesti tähän pyritään koulutusten ja palveluiden markkinoinnissa ja opiskelijaviestinnässä. Parannettavaa on mm. englanninkielisessä viestinnässä niin sisäisille kuin ulkoisille kohderyhmille.

Suunnitellaan keinoja tukea henkilöstön viestinnän saavutettavuuteen liittyvissä asioissa.

Tavoitteena on saada saavutettavuustietoa ja -taitoja levitettyä koko Xamkiin. Ymmärrettävän sisällön osalta toimenpiteenä on järjestää selkeään ja ymmärrettävään yleiskieleen eli saavutettavaan kieleen liittyvää koulutusta, ohjeistusta ja opastusta mm. webinaari, työpajat ja ohjepaketti.

9 OPISKELIJAVALINNAT

Opiskelijavalinta kattaa koko sen prosessin, jonka myötä korkeakoulusta haetaan opiskelupaikkaa ja saadaan opinto-oikeus. Opiskelijavalintaprosessi ei saa karsia hakijoita huonon saavutettavuuden vuoksi

lisäksi opiskelijavalinnan perusteiden on noudatettava yhdenvertaisuuslakia. Opiskelijavalintojen osalta tärkeimmät tiedottamiskanavat ovat Xamin omat verkkosivut sekä opintopolku-portaali.

Xamkin julkisilla verkkosivuilla on kattava kuvaus koulutuksista ja niiden sisällöistä, sekä tietoa kampuksista. Xamkin verkkosivujen saavutettavuutta kartoitetaan ja kehitetään saavutettavuuden takaamiseksi. Opintopolun ylläpidosta vastaa Opetushallitus, joten Xamk ei voi omalla toiminnallaan vaikuttaa Opintopolun saavutettavuuteen. Lisäksi hakijalle tärkeää tietoa löytyy ammattikorkeakouluun.fi sivustolta. Ammattikorkeakouluun.fi sivuston ylläpidosta vastaa Ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittämishanke.

Xamkissa on mahdollista hakea yksilöllisiä järjestelyjä valintakokeeseen, mikäli hän niitä tarvitsee esimerkiksi vamman, sairauden, lukivaikkeuden tai jonkin muun erityisen syyn vuoksi. Yksilölliset järjestelyt voivat olla esimerkiksi lisäaika, tekninen apuväline tai muu järjestely. Yksilöllisiä järjestelyjä haetaan kirjallisesti ennen valintakoetta siitä ammattikorkeakoulusta, jonne osallistuu valintakokeisiin. Päätös yksilöllisistä järjestelyistä on kertaluonteinen ja koskee vain asianomaista valintakoetta. Mikäli hakija on tyytymätön päätöksessä ilmoitettuihin järjestelyihin, voi hän ottaa viipymättä yhteyttä ammattikorkeakouluun, joka voi tarvittaessa oikaista aikaisemman ratkaisunsa. Kun hakija saa lopullisen yhteishaun valintapäätöksen, hän voi siinä vaiheessa tehdä oikaisuvaatimuksen myönnettyistä järjestelyistä osana valinnan muutoksenhakua.

9.1 Kriteerit

- Korkeakoulun opiskelijavalintaprosessi toteutuu saavutettavalla tavalla
  - Amk-valintakoe on maksuton.
  - Tilat kokeen suorittamiseen pyritään järjestämään saavutettaviksi siten, etteivät tilat ole esteenä kokeen suorittamiselle.
  - Xamk tarjoaa mahdollisuuden hakea yksilöllisiä järjestelyjä valintakokeeseen, myös koulutusten omiin kokeisiin. Mahdollisuus on esimerkiksi saada lisäaikaa tai yksityinen tila kokeen suorittamiseen, lisäksi amk-valintakokeessa on mahdollista käyttää ruudunlukijaa. Myös avustajan käyttö on mahdollista.
  - Xamkin hakijapalvelut osaavat tarjota apua hakijoille myös yksilöllisiin järjestelyihin liittyen.
- Opiskelijavalintaa koskevat tiedot ovat hakijalle saavutettavia
  - Korkeakoulun opiskelijavalintaa koskevat tiedot ovat saavutettavassa muodossa Xamkin ulkoisilla verkkosivuilla.
  - Tietoa koulutusalaista ja opiskelusta, kampuksista, sekä mahdollisista tulevaisuuden työtehtävistä on helposti saatavilla jo ennen korkeakouluun hakemista.

- Hakija saa etukäteen tarvitsemansa tiedon opiskelijavalinnan kriteereistä, haku-prosessista ja valintakokeesta.
- Yksilöllisiä järjestelyjä tarvitsevat hakijat huomioidaan valintakoe-järjestelyissä
  - Xamkin ulkoisilla verkkosivuilla tarjotaan tietoa valintakokeiden yksilöllisistä järjestelyistä.
  - Valintakokeiden yksilöllisten järjestelyjen toteuttamisesta tai siihen liittyvästä päätöksestä on mahdollista valittaa.
- Opiskelijavalinnan tulokset ovat saavutettavassa muodossa
  - Tulokset ovat helposti saatavassa muodossa luettavissa osioittain omaopintopolku-palvelusta, jossa näkee myös omien valintakokeiden kokonaispisteet.
  - Mikäli omassa kokeessa on ollut erikseen pisteytettäviä osioita, on tieto saatavissa hakijapalveluista osioittain.
  - Hakija voi käydä ammattikorkeakoulussa tutustumassa koevastauksiinsa erikseen sovittavana aikana.

9.2 Toimenpide-ehdotukset ja seuranta

Opiskelijoiden olisi hyvä saada helposti tietoa Xamkin esteettömyydestä ja saavutettavuudesta sekä mahdollisuudesta yksilöllisiin opetusjärjestelyihin jo hakuvaiheessa. Ensisijainen paikka tällaiseen viestintään ovat Xamkin ulkoiset verkkosivut.